

Diagnostika školní zralosti

Školní zralost x školní připravenost

Dosažení takového stupně vývoje v oblasti fyzické, mentální, emocionálně – sociální), kdy je dítě schopno adaptovat se na školní prostředí a účastnit se bez obtíží výchovně – vzdělávacího procesu

Vychází z dispozice biologického zrání dětského organismu, zejména CNS

Školní zralost x školní připravenost

Zrání CNS podle Vágnerové (2000) pozitivně působí na:

koncentraci pozornosti

lateralizaci rukou, rozvoj motorické i senzorické koordinaci a manuální zručnosti

sluchové vnímání

zrakové vnímání

myšlení

úroveň regulujících kompetencí

zvýšení emoční stability a odolnosti vůči zátěži

Školní zralost x školní připravenost

Zahrnuje kompetence v oblasti kognitivní, emocionálně-sociální, pracovní a somatické, které dítě získává a rozvíjí učním, sociální zkušeností, vnějším prostředím a výchovou.

Školní zralost x školní připravenost

- odborníci, zabývající se vymezením termínů

MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000.

LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998.

FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál, 1997.

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000.

MONATOVÁ, L.: *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000.

KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B.: *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001.

KOŤÁTKOVÁ, S.: *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008.

Složky školní zralosti

Tělesná zralost

Tělesný vývoj

Zdravotní stav

Strukturální změny tělesného růstu

Výměna chrupu

Osifikace ruky

Senzomotorická koordinace

Lateralizace

Složky školní zralosti

Poznávací (kognitivní) složka

Dostatečná úroveň rozumových schopností

Rovnoměrnost vývoje jednotlivých oblastí

Vizuomotorika, grafomotorika

Řeč

Sluchové vnímání

Zrakové vnímání

Vnímání prostoru

Vnímání času

Základní matematické představy

Složky školní zralosti

Emocionálně – sociální zralost

dítě se podřídí zvyklostem a režimu dne

osvojí si hygienické návyky a sociální situace

je schopno strávit velkou část dne mimo domov

samostatně se začlení do skupiny vrstevníků

přijímá autoritu učitele, akceptuje jeho příkazy

Kontroluje svoje citové projevy a nepodléhá nepodstatným impulsům

je schopno přijmout i případný neúspěch

Složky školní zralosti

Práceschopnost (pracovní předpoklady, návyky)

Schopnost záměrné koncentrace pozornosti na danou činnost x bezděčná pozornost

Věku přiměřený smysl pro povinnost

Uvědomování si potřeby dokončení úkolu

Unavitelnost

Diagnostika školní zralosti

Můžeme rozlišit 2 etapy:

Screening (lékaři, učitelky mateřských škol nebo učitelé při zápisu)

Při zjištění pochybností doporučí podrobnější vyšetření odbornými psychology v PPP

Možnosti pedagogické diagnostiky školní zralosti

Orientační povaha – depistáž, prevence

Pozorování, rozhovor, anamnéza, rozbor výsledků činnosti, pedagogická dokumentace

Možné materiály:

Klenková, J., Kolbábková, H.: *Diagnostika předškoláka – správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2002.

Bednářová, J., Šmardová, V.: *Diagnostika dítěte předškolního věku*. Brno : CPRESS, 2008.

Bednářová, J., Šmardová, V.: *Školní zralost*. Brno : CPRESS 2010

Nejčastěji používané testy školní zralosti (poradenské účely)

Orientační test školní zralosti (Kern – Jiráskův)

Obsahuje tři subtesty: kresba mužské postavy, napodobení psacího písma, překreslení skupiny bodů

Při podprůměrném výsledku je nutné dítě podrobněji vyšetřit

Vývojový test zrakového vnímání (Frostigová)

Zkouška vědomostí předškolních dětí dle Matějčka a Vágnerové

Zkouška vědomostí předškolních dětí dle Matějčka a Vágnerové

Zkouška sluchové diferenciaci nesmyslných slov, kterou podle Nepmana upravil pro potřeby češtiny Matějček

Testy inteligence

Zkoušky laterality

Zápis do školy

Seznámení dítěte s prostředím školy

Diagnostikou ze strany školy

Informace pro rodiče i učitele MŠ o očekávání školy

Legislativní akt – zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu povinné ŠD v době do 15. ledna do 15. února kalendářního roku, kdy má dítě zahájit povinnou ŠD

Odklad školní docházky

Povoluje ředitel školy, na základě písemné žádosti dítěte doložené doporučujícím posouzením školského poradenského zařízení nebo odborného lékaře

Povinná ŠD začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne 6. roku

Dítě je povinno nastoupit ŠD nejpozději v tom školním roce, kdy do konce kalendářního roku dovrší 8 let

Nástup ŠD před dovršením šesti let

ŠD může nastoupit dítě, které dosáhne 6 let od září do konce června daného školního roku

Je-li školsky zralé

Na základě žádosti zákonného zástupce doložené

Doporučujícím vyjádřením školského poradenského zařízení (pro děti narozené v době od září do konce prosince)

Doporučujícím vyjádřením školského poradenského zařízení a odborného lékaře (pro děti narozené od ledna do konce června)

Zdroje:

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha:VÚP,2005.ISBN 80-87000-02-1

Klenková, J., Kolbiková, H.: *Diagnostika předškoláka – správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2002.

Bednářová, J., Šmardová, V.: *Diagnostika dítěte předškolního věku*. Brno : CPRESS, 2008.

Bednářová, J., Šmardová, V.: *Školní zralost*. Brno : CPRESS 2010

MONATOVÁ,L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000.

LANGMEIER,J.; KREJČÍŘOVÁ,D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing,1998.

FONTANA,D. *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál, 1997.

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000.

MONATOVÁ, L.: *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000.

KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B.: *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001.

KOŤÁTKOVÁ, S.: *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008.

ZELINKOVÁ, O.: *Poruchy učení: specifické vývojové poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností*. Praha: Portál, 2003.